

Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny

Panská 26, 811 01 Bratislava

web: <http://saus2002.sk>; email: 2002saus@gmail.com

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky
Stromová 1
813 30 Bratislava

Bratislava, 12. 5. 2017

Pripomienky k materiálu Učiace sa Slovensko (návrhu na verejnú diskusiu z marca 2017)

Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny ako profesijná organizácia združujúca učiteľov pôsobiacich na všetkých stupňoch a typoch škôl zasiela nasledujúce pripomienky k materiálu Učiace sa Slovensko:

- návrh systémovo nerieši ovládanie štátneho jazyka, ktoré je predpokladom nadobúdania odbornej kvalifikácie a uplatnenia v hospodárskej štruktúre Slovenska.

1. Kvalita a dostupnosť výchovy a vzdelávania

Cieľ 1-01 Rozvíjanie potenciálu a napĺňanie potrieb – individualizované vzdelávanie

Organizácia, obsah ani formy vzdelávania v škole nie sú uspôsobené tak, aby učiteľom umožňovali cielene odkrývať jedinečný potenciál – súhlas, ale nie preto, čo je uvedené ako dôvod, ale preto, že učitelia majú zlé podmienky na prácu, lebo a) veľké triedy, b) preťaženie učitelia – treba znížiť základné úväzky.

Ak chceme hovoriť o individualizácii vzdelávania, tak v triede s 30 žiakmi to pôjde asi ťažko.

Individualizácia vzdelávania – návrhy:

Znížiť počet žiakov v triedach na cca 18 – 20.

Znížiť základný úväzok učiteľa (pri nezmenenom plate) na cca 18 hodín týždenne, čo mu umožní nielen lepšie sa pripraviť na hodinu, ale aj lepšie danú hodinu viesť.

Prípadne časť úväzku vyčleniť na individuálne konzultácie a doučovania.

Cieľ 1-02 Vzdelávanie žiakov s rôznorodým potenciálom – inkluzívne vzdelávanie

Pri začleňovaní žiakov treba poskytnúť učiteľom potrebnú metodickú podporu.

Je potrebná väčšia zainteresovanosť rodičov, rodič musí mať spoluzodpovednosť
Upraviť legislatívu tak, aby riaditeľ školy nemusel prijať integrovaného žiaka, ak na to nemá podmienky.

Cieľ 1-03 Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia a zo sociálne vylúčených spoločností
Súhlasíme s návrhmi.

Cieľ 1-04 Viacúrovňový integrovaný multidisciplinárny systém prevencie, podpory a intervencie (VIMS PPI)

Za veľký problém v tejto súvislosti považujeme financovanie systémom normatífov na žiaka, čo vedie k tomu, že nie žiaci sa „bijú“ o dobrú školu, ale školy o žiaka. Čo, následne, vedie k jednoznačnému poklesu latky, kvality a k devalvácii vzdelávania.

Cieľ 1-05 Podmienky na vzdelávanie príslušníkov národnostných menšín

Zdôrazňujeme potrebu dôsledného vyučovania slovenského jazyka, v prípade potreby žiakov a študentov aj s pomocou metodiky a didaktických postupov využívaných pri vyučovaní slovenčiny ako cudzieho jazyka.

Cieľ 1-06 Povinná školská dochádzka sa mení na povinné vzdelávanie

Nesúhlasíme so zavádzaním pojmu „povinné vzdelávanie“, sme za povinnú školskú dochádzku.
Podmienky domáceho vzdelávania musia byť jasne špecifikované. Ak žiak, ktorý je vzdelávaný doma, neprejde cez komisionálne skúšky, mal by sa vrátiť naspäť do školy.

Cieľ 1-07 Predškolské vzdelávanie a výchova

Nesúhlasíme s tým, aby boli na rovnakej úrovni aj iné formy vzdelávania, ani aby bolo predprimárne vzdelávanie od 5. roku vo forme domáceho vzdelávania na rovnakej úrovni.
Sme za 11 ročnú povinnú školskú dochádzku (1 rok v materskej škole, 9 základnej, 1 strednej).

Cieľ 1-08 Gymnázia

Sme za 5 % hranicu prijímania žiakov z populačného ročníka do gymnázií s osemročným štúdiom.
Sme za odchod žiakov na bilingválne štúdium z 9. ročníka.

Cieľ 1-09 Ciele výchovno-vzdelávacieho systému

Súhlasíme.

Cieľ 1-10 Obsah vzdelávania

1-10.09 Zohľadňovať pri výbere usporiadaní učiva do štátnych a školských vzdelávacích programov a pri písaní učebníc mentálny svet detí a mladých ľudí.

V tomto kontexte však navrhujeme zosúladiť daný cieľ a dané opatrenie so spôsobom výberu a distribúcie (t. j. centrálného finančného zabezpečenia) učebníc.

1-10.12 Koncipovať štátne vzdelávacie programy tak, aby školy mohli vyučovať integrované predmety.

Vyvstáva otázka, ako daný cieľ implementovať napr. na stredné odborné školy, kde je vzhľadom na súbor odborných, napr. technických predmetov a na ne nadväzujúcej praxe študentov menšia časová dotácia na jednotlivé vyučovacie predmety. Zároveň je pre študentov tohto typu škôl záväzná maturitná skúška z materinského jazyka v rovnakom rozsahu ako pre študentov gymnázií. Domnievame sa preto, že k integrácii povinne maturitného predmetu, ktorým je materinský jazyk

a literatúra, s inými predmetmi, nie sú vytvorené na stredných odborných školách adekvátne podmienky.

Cieľ 1-11 Formy, metódy a organizácia vyučovania

Nesúhlasíme s menením dĺžky vyučovacích hodín. Kratšie hodiny – a to aj v prípade jazykov – sú krajne neefektívne, sotva sa začne učiť, hodina končí. Dané povedie jednoznačne k nesústredenosti žiakov a vnáša do organizácie chaos a nestabilitu, preto to považujeme za kontraproduktívne. Porovnávať piataka a maturanta je – podľa nášho názoru nevhodné – každý má predsa inú náplň hodiny, iné činnosti a celkovo hodinu inak organizovanú. To si, samozrejme, vyžaduje dobrého učiteľa, je potrebné pritiahnúť do školstva tých najlepších, podobne ako vo Fínsku, kde je učiteľské prostredie prestížou a vyberajú tých najlepších. Samozrejme, vyplýva to aj z istej platovej motivácie.

Cieľ 1-12 Učebné zdroje, materiály a materiálno-technické vybavenie

Podporujeme:

1-12.03 Využiť pri procese posudzovania súladu učebníc aj odborné kapacity v jednotlivých oblastiach. Navrhujeme uviesť správny názov asociácie združujúcej učiteľov slovenského jazyka a literatúry na všetkých stupňoch škôl (správny názov je Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny). Súhlasíme s návrhom týkajúcim sa spolupráce ministerstva so SAUS a zároveň navrhujeme túto spoluprácu rozšíriť aj do ďalších oblastí – tvorba základných pedagogických dokumentov, osnov a cieľových požiadaviek.

Cieľ 1-13 Hodnotenie žiakov

1-13.03 Zaviesť pre stredné školy variabilitu termínov hodnotiacich období:

Považujeme to za odstraňovanie systému a vnášanie zbytočného a neefektívneho chaosu. Tak ako dieťa pri výchove, aj žiak pri vzdelávaní potrebuje isté pevné mantinely a istotu, týmto opatrením sa toto narúša. Sme za zachovanie opakovania ročníka.

Cieľ 1-14 Hodnotenie kvality a sebahodnotenie školy

Súhlasíme.

Cieľ 1-15 Meranie, testovanie, skúšky

1-15.06 Modifikovať podobu maturitnej skúšky na gymnáziách aj na SOŠ.

Model, keď nie je povinná maturitná skúška zo štátneho jazyka považujeme za rozporný – na jednej strane ideme zvyšovať dotáciu hodín dejepisu v snahe bojovať proti extrémizmu a v snahe posilniť vlastenectvo, zároveň však navrhujeme oslabenie pozície štátneho jazyka. Navyše, model, keď študenti nekončia štúdium skúškou zo štátneho jazyka je, nazdávame sa, ojedinelý v svetovom meradle.

S externým hodnotením častí maturitnej skúšky je možné len súhlasiť.

Posilniť externosť ústnej časti maturitných skúšok (prehodnotením zloženia komisie, používaním centrálnych vytvorených otázok a pod.) – táto téza je v striktnom rozpore s deklarovanou snahou dať školám viac slobody, naopak, toto opatrenie zavádza prísnejšiu centralizáciu a odbúrava slobodu.

Pokračovať v sprístupnení elektronickej formy externej časti maturitnej skúšky čo najväčšiemu počtu stredných škôl. Zároveň lepšie vybaviť školy výpočtovou technikou a vysokorychlostným pripojením na internet. – Na základe skúseností s korektúrami prác a v tomto kontexte si dovoľujeme tvrdiť, že dávať prednosť elektronickej maturite pred papierovou je kontraproduktívne,

vzhľadom na to, že viaceré výskumy ukázali odlišnosť pri vnímaní textu v elektronickej a papierovej podobe a to napriek tomu, že sme zvyknutí čítať maily a podobne.

Nepovažujeme za správne redukovať úlohu NUCEM-u len na testovania, maturitu a medzinárodné merania, čím sa umožňuje zárobková činnosť rôznych firiem pri realizovaní rôznych testov. Kompetenciu realizovať testovanie má mať iba NUCEM.

Cieľ 1-16 Kultúra a klíma školy

Súhlasíme, avšak sú potrebné financie.

Cieľ 1-17 Prostredie škôl (interiéry a exteriéry)

Súhlasíme, avšak sú potrebné financie.

Cieľ 1-18 Vzdelávanie mimo školy a informálne učenie sa

Súhlasíme, avšak sú potrebné financie.

2. Profesia učiteľa

Cieľ 2-01 Demografické charakteristiky učiteľského stavu

Súhlasíme.

Cieľ 2-02 Finančné ohodnotenie učiteľov a odborných zamestnancov

Súhlasíme, avšak sú potrebné financie.

Cieľ 2-03 Pracovné podmienky učiteľov

2-03.04 Zaviesť istú formu sabbaticalu ako obdobia plateného voľna alebo zníženého úväzku učiteľa určeného na odborný rast.

S daným je možné súhlasiť, sú školské systémy, kde sa tento prostriedok na psychohygienu, regeneráciu a osobný rozvoj veľmi osvedčil.

Cieľ 2-04 Nové poňatie profesie učiteľa a funkcie školy

Nepovažujeme za potrebný vznik ďalších nadrezortných orgánov.

Pokladáme za potrebné riešiť mobbing, bossing a šikanovanie na pracovisku.

Cieľ 2-05 Vysokoškolská príprava budúcich učiteľov

Ad.: Kvalita, otvorenosť a dostupnosť vysokoškolského vzdelávania

Kým to bude o kvantite, tak kvalita je otázna. S navrhovanými opatreniami súhlasíme.

Cieľ 2-06 Kontinuálne vzdelávanie učiteľov

Nesúhlasíme s udeľovaním akreditácie inštitúciám a nie programom. Akreditácia samotnej inštitúcie nie je postačujúcou zárukou kvality konkrétneho programu.

Nesúhlasíme so zmenou systému objednávanie vzdelávania u rôznych poskytovateľov, oslabením štátu a zavádzaním trhového mechanizmu. Treba využívať inštitúciu priamo riadenú ministerstvom školstva – MPC.

Cieľ 2-07 Kvalifikačný systém učiteľov

Súhlasíme, treba však upresniť dĺžku praxe na výkon atestácií. Je potrebné odstrániť úskalia atestačného portfólia (napr. video z činnosti a ochrana osobných údajov, hospitácie, ktoré by mali

vykonávať riaditelia a nie komisia, potreba nejakého druhu akreditácie VŠ na výkon atestácií). Sme za to, aby sa atestácie konali výlučne na vysokých školách.

Cieľ 2-08 Kariérový systém učiteľov

Nemáme pripomienky.

4. Riadenie a financovanie regionálneho školstva

Súhlasíme s koncepciou, aby všetci aktéri mali jasne definovanú svoju pozíciu, len vtedy bude možné efektívne fungovanie regionálneho školstva.

Cieľ 4-01 Financovanie vzdelávania

Sme za pridelovanie štátnych zdrojov na výchovu a vzdelávanie len cez kapitolu ministerstva školstva.

Sme za presun materských škôl, ŠKD pod prenesené financovanie z kapitoly MŠVVaŠ SR.

Cieľ 4-02 Riadenie výchovy a vzdelávania

Súhlasíme, treba spresniť úlohu zriaďovateľa vo vzťahu k riadeniu školy.

Súhlasíme, treba vymedziť postavenie riaditeľa ako lídra zmeny na úrovni školy, avšak pokladáme za nevyhnutné, aby mal pedagogické vzdelanie (možno po diskusii výnimka pri SOŠ).

Sme za sieť štátnych školských úradov (bývalé KŠÚ) v krajských mestách, nie sú potrebné školské úrady obecné.

Nesúhlasíme s tým, že MPC bude iba na 50 % dotované štátom (postupná privatizácia).

Cieľ 4-03 Spolupráca aktérov výchovy a vzdelávania

Súhlasíme so spoluprácou.

Cieľ 4-04 Sieť škôl

K racionalizácii treba pristupovať individuálne.

Ku kapitolám 3, 6, 7, 8 sa nevyjadrujeme.

S pozdravom

doc. PhDr. Miloslav Vojtech, PhD.
predseda Rady SAUS